

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania T. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o emeryturę pomostową,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 27 lutego 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z dnia 15 listopada 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego [...]) na rzecz radcy prawnego M. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny [...] wyrokiem z dnia 15 listopada 2017 r. oddalił apelację T. R. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 25 kwietnia 2017 r., mocą którego oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 21 grudnia 2016 r., odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy. Przede wszystkim w zakresie charakteru zatrudnienia i rodzaju wykonywanych czynności w Hucie [...] na stanowiskach między innymi: technika – mechanika,

ślusarza, ślusarza – spawacza oraz konserwatora dźwignic, robotnika do spraw lekkich, specjalisty technologa. W okresie zatrudnienia od 1 kwietnia 1997 r. do 30 czerwca 2011 r. odwołujący się wykonywał pracę biurową z uwagi na stan zdrowia.

W takim układzie faktów, zdaniem Sądu odwoławczego, odwołujący się nie spełnia przesłanek opisanych w art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1924, dalej jako u.e.p.), ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. Jednocześnie Sąd Apelacyjny zweryfikował, czy odwołujący się spełnia przesłanki do uzyskania emerytury w myśl art. 49 u.e.p. W oparciu o wspomnianą podstawę warunkiem uzyskania świadczenia jest wykazanie, że w dniu wejścia ustawy w życie (1 stycznia 2009 r.) odwołujący się legitymuje okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 u.e.p. w wymiarze 15 lat pracy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, tego warunku skarżący nie spełnił, gdyż będąc zatrudniony w przemyśle hutniczym, nie wykonywał prac opisanych w załączniku nr 1 do u.e.p., zwłaszcza nie pracował bezpośrednio przy produkcji metali niezależnych (miedź), jak też nie wykonywał prac przy obsłudze dźwignic. Z kolei obowiązki konserwatora (na odrębnym wydziale) nie kwalifikują się do pracy przy produkcji, co wynika z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny orzekł w myśl art. 385 k.p.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego [...] został w całości zaskarżony skargą kasacyjną przez odwołującego się. Skargę kasacyjną oparto na podstawach naruszenia prawa materialnego – art. 3 ust. 1, art. 4, art. 7 i art. 49 u.e.p. oraz prawa procesowego – art. 382, 233 § 1 i 227 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i jego zmianę przez orzeczenie co do istoty sprawy, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu [...]. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Zdaniem odwołującego się, doszło do wadliwej wykładni art. 49 u.e.p., bowiem legitymuje się on wymaganym w przepisach prawa okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach, co zostało potwierdzone zeznaniami świadków.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony. Innymi słowy na etapie przedsądu ma zastosowanie również art. 398¹³ § 2 k.p.c. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między bieżącym etapem i późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniami wynikającymi także z art. 398³ § 3 k.p.c.

Wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podstawa (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza naruszenie przepisów prawa (materialnego lub procesowego), widoczne *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub

ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa.

Skarżący tak rozumianego uchybienia nie wykazał. Po pierwsze, oczywistość skargi kasacyjnej ma wynikać z oceny postępowania dowodowego, gdyż skarżący nie zgadza się z oceną charakteru zatrudnienia i rodzaju wykonywanych prac. Tego rodzaju pogląd *a priori* eliminuje oczywistą zasadność skargi w tym wypadku, skoro zmusza do weryfikacji wielu zmiennych, w tym ingerencji w zasadę swobodnej oceny dowodów. Ta zaś z miejsca nie wskazuje na skrajne wnioski, atypowe, czy wyjątkowo stroniczne wnioski w odniesieniu do odwołującego się. Natomiast sam fakt, że rezultat tej wykładni nie odpowiada stanowisku skarżącego, nie oznacza oczywistego naruszenia prawa. Przyjęcie tego rodzaju punktu odniesienia prowadziłoby do wniosku, że każde rozstrzygnięcie niezgodne z oczekiwaniem strony realizuje przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., co z oczywistych przyczyn nie może mieć miejsca. Po wtóre, blankietowe odesłanie do podstaw kasacyjnych nie może przynieść spodziewanego rezultatu, skoro one na obecnym etapie nie podlegają ocenie. W końcu teza o naruszeniu przepisów postępowania nie została skonkretyzowana do określonego uchybienia procesowego, co już wstępnie czyni ten argument chybionym.

Należy skarżącemu przypomnieć, że art. 49 u.e.p. zmienia wymagania konieczne do uzyskania emerytury pomostowej dla osób niespełniających warunku z art. 4 pkt 6 ustawy, zwalniając je z konieczności wykonywania po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, jednakże wprowadza w to miejsce wymaganie, aby ubiegający się o przedmiotowe świadczenie spełniał w dniu wejścia w życie ustawy (1 stycznia 2009 r.) warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Warunek ten został jasno wyrażony, wynika wprost z literalnego brzmienia art. 49 pkt 3 ustawy i jest zgodny z jej celem. W judykaturze przyjmuje się zatem, że w świetle tego przepisu nie ma podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie może być

kwalifikowany jako okres pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62; z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 185; z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688; z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231; z dnia 25 października 2016 r., II UK 373/15, LEX nr 217708). Podobne stanowisko w kwestii wykładni art. 49 zostało zaprezentowane w doktrynie prawa (zob. M. Zieleniecki: Emerytura pomostowa w nowym systemie emerytalnym, Gdańsk 2011, szczególnie s. 244 i 248).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach udzielonej pomocy prawnej z urzędu orzeczono w myśl art. 22³ § 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 2115) w związku z § 15 ust. 2 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.).